

BIRÓ Zombor Aurél

**Koldulsz
a
pofonért**

Vasárnap arra ébredtem, hogy a szomszéd Krupané szidja az istent. Megkérdeztem anyát, átmehetek-e, de nemet mondott, meg hogy legyünk most rendesek a Kiskrupával, figyeljünk, nehogy valami hülyeséget csináljon. Haragudtam anyára, utoljára napokkal azelőtt engedett át, amikor a Kiskrupával hallgattuk a Szabad Európa Rádióban, hogy véresre verte egymást a magyar és a szovjet pólócsapat a melbourne-i olimpián. Utána megnéztük az apja érmeit, az ötvenötös bajnoki ezüstöt, az idei bronzot, meg a fatartót, amit a Kiskrupa még azelőtt kifaragott az olimpiai aranyból, hogy lejátszották volna a magyar–jugoszláv döntőt. Másnap volt a meccs, győztünk, az apja lőtte az utolsó gólt, de ezt már egyedül hallgattam a tányéros rádiókon, anya nem engedett át. Mindig ilyen volt, októberben is otthon kellett ülnöm, míg a barátaim mentek az utcára bámulni a főiskolásokat. Látták a nyomda elfoglalását, az Iván-szobor ledöntését, a Kiskrupa még azt is, amikor leszedték a tízmászás vörös csillagot az egri főiskola tornyáról. Novemberre persze neki is más lett minden. Az apja kiment az olimpiára, a bátyját vállon lötték a Bródy Sándor utcában, hát miután begurultak a harckocsik, ő se mehetett sehova sulin, edzésen kívül.

Korán indultam vasárnap, valakitől nagyon meg akartam tudni, mi ez a Salgótarjáni dolog, hogy lelőttek csomó mindenkire, de a rádió nem mondja be, és anya se érti igazán. Ráfagyott a hó az üres utcákra, a nagy könyvesbolt ablakát betörték, a járdára ráfestettek valamit, próbáltam elolvasni, de nem ment, pedig jó jegyeim voltak oroszról. Két sarokkal lejjebb megláttam a Kiskrupát, rozsdás vascövet vonszolt maga után, dunsztom sincs, honnan szerezte. A főiskolánál ütni kezdte a falat, és ordított, mintha fájna neki a fejére hulló száraz festék, nem nagyon értettem, mit csinál, épp rákiabáltam volna, de lépéseket hallottam. Három katona jött mögöttem, a Kiskrupa is észrevette őket, elhajította a csövet, és nyargalt a másik irányba. Nem követték, velem se törődtek, mentem tovább az uszoda felé. A többiek a hátsó bejáratnál csámcsogtak a piacról lopott medveszaron, Tarjánról beszéltek, a Leveles úgy hallotta, falhoz állítottak vagy száz embert, aztán puff, de a Pásztor kiröhögte, neki megmondta az apja, hogy valami bolond hanggránátot dobott az ávosok közé, amiatt volt az egész.

— Kuss — szóltam közbe. — Jön.

A Kiskrupa behúzott nyakkal kullogott felénk, arcát feketesál takarta. A Turóczy megkérdezte halkán, miért nem lehet előtte beszélni az ávosokról, a Pásztor meg lepisszegte, hogy ne legyen fasz, nem az ávosokról nem lehet, hanem Salgótarjánról, mert a bátyja odament pénteken, de vissza nem jött, amiatt ébredt ma a Babócsay utca a Krupané jajgatására. Nem mertünk köszönni, a Kiskrupa szótlanul csoszogott el mellettünk, az öltözőben se beszélt senkivel, a ruháit a szekrénybe dobálta, az úszógatyáját duplára csomózta, de így is lecsúszott, nem értettem, miért, hiszen múltkor még jó volt rá. Gyűrött újságot halászott elő a kabátzsebéből, a hátoldalt bámulta, mondani akartam neki valamit, semmi komolyat, csak olyasmit, hogy marha hideg lesz

a víz, de becsattogott az öltözőbe a szakadt papucsával a Grizli, és kiabálni kellett, hogy tisztelem.

Az öreget amiatt hívtuk Grizlinek, mert volt a Mackó bá, akitől elsőre fostál, de télen félóránként melegvizet zuhanyszűnre küldött, nehogy kifagyjon belőlünk a pólószertet, és volt a Grizli, akitől elsőre fostál, aztán másodjára, harmadjára is, őrá nem csak az én anyám mondta, hogy véresszájú komcsi, ne baszogassam, ha jót akarok. Nem mintha mertük volna baszogatni, mert visszabaszogattam, a Kiskrupa bátyjának egyszer berakta a karját könyékig az egyes szekrénybe, és négyszer-ötször rácsapta az ajtót, a leszakadt ajtólap azóta is az ablakban várja, hátha idetalál egyszer az asztalos.

— Mi ez, fiam? — A Grizli kitépte a Kiskrupa kezéből az újságot, ő viszont nem engedte el, hangos reccsenéssel szakadt ketté a papír. — Az októberi lap?

A Kiskrupa nem felelt, de a címoldalt se takarta, a Népujság utolsó száma volt nála, tudtuk, még a megszállás előtt nyomták, és az ötödik oldalán a pólósok vigyorognak a gyerekeikkel. Épp a fényképnél szakadt el, a Kiskrupa arca a saját kezében maradt, az apjéé a Grizli markában gyűrődött, csak a bátyja nem volt sehol, rajta szaladt keresztül a szakadás.

— Örülsz apád aranyának, fiam? — vigyorgott az öreg. — Régről ismerem, mindig nagy féreg volt, olyan nőt is vett el. Lefogadom, családostul voltatok októberben a főiskolánál. Emlékszel a baromra, aki a torony tetejéről kiabálta, hogy végre jó magyarnak lenni? A legjobb dolog a világon. Apád is így gondolja, nem?

Felröhögött, kicsattogott a medencepartra, nem láthatta, hogy a Kiskrupának remeg az ökle.

— Vízbe, szarháziak!

Zónázást gyakoroltunk, nem nagyon ment, folyton más hibázott, a Grizli mégis egyedül a Kiskrupával ordibált. Ideoda dirigálta, támadott kapás hátsón, bekkelt, centerezett, mire kiküldték ellenem rosszkézoldalra, vörös volt a feje, arra gondoltam, mindjárt felrobban, mint az a hanggránát az ávosok között. Kipasszolták hozzá, leszereltem, tudtam rögtön, hogy nem kellett volna, de már késő volt, villant a szeme, lefejt. Csorgott a vér az orromból a számba, lementem víz alá, arrébb úsztam, mutattam az öregnek, hogy semmi bajom, de nem figyelt, épp a karjánál fogva rángatta ki a Kiskrupát a medencéből. Közben üvöltött, bele az arcába, láttam, fröcsög a nyál a szájából.

— Az öltözőbe! — fordult felénk, amikor kikiabálta magát. — Köszönjétek meg ennek a baromnak, hogy estig ruhában pillangózik mindenki!

Nehezen jött fel vizes bőrre a mackógatyá, nem is siettünk nagyon. A Kiskrupa egyáltalán nem öltözött, leült a padra, szétmorzsolta egy újságpapírdarabot az ujjai közt, aztán megcsomózta az úszógatyáját, és visszakullogott velünk a partra.

— Koldulsz a pofonért, fiam? — kérdezte tőle az öreg.

— Nem hoztam melegítőt.

— Akkor ússzál pöcsben.

Lerángatta róla a gatyát, volt alatta még egy, azt is levetette vele, ott vacogott a víz mellett egy szál semmiben, nekem meg eszembe jutott, hogy amiatt volt nagy rá az egyik nadrág, mert nem az övé, múltkor még a bátyja seggén láttam.

— Menjen a pille, szarháziak!

Fejest ugrottam, először csak az arcomon éreztem a vizet, kellett pár pillanat, hogy átszivárognon a ruháimon a hideg. Tempóztam a medence fenekén, minél tovább bírom egy levegővel, annál kevesebbet kell pillangózni, gondoltam, csak a túloldalt jöttem fel, addig észre se vettem, hogy a többiek nem ugrottak be, csendben állnak a parton.

— Mi az, hogy, nem? — A Grizli a Kiskrupa fölé hajolt, halkán beszélt, de remegett a bőr a nyakán.

— Nem úszok.

Ez megzavarta az öreget, kiült a fejére, hogy ilyet még nem mondtak neki.

— Nem? — kérdezte, aztán magához tért, és olyat lekevert a Kiskrupának, hogy nekem fáj a csattanás. — Biztos nem?

— Nem.

— Még most se? — Ezt már üvöltötte, és a pofon is nagyobb volt mellé, a Kiskrupának lángolt mind a két arca, a térde remegett, de azért csak rázta a fejét. A Grizli szája megrándult, a harmadik ütést alulról indította, láttam, ökölbe van szorítva a keze, gondoltam is, az tuti orrtörés, ha talál. Még szerencse, hogy a Kiskrupa elhajolt, mert így elszállt a feje felett az ütés, az öreg keze nem ütközött semmibe, azt hiszem, emiatt lehetett, hogy elvesztette az egyensúlyát, megcsúszott, és belezuhant a medencébe.

Sose láttuk úszni, csendben vártuk, most mi lesz. Feljött a víz alól, benyelt egy adagot, köhögött, köpködött, ázott medve, gondoltam, és éreztem, jön a röhögés, de a többiek is csendben maradtak, hát visszatartottam. Csak addig volt nehéz, amíg kivergődött a partra, onnantól senkinek se volt kedve nevetni, mert már abból, ahogy megragadta és a falhoz állította a Kiskrupát, lehetett tudni, nagy bajok lesznek, nem csak ő kap egy tisztességes verést, mi is megszívjuk rendesen. Haragudtam is rá kicsit, nem fért a fejembe, minek kellett pattogni, de aztán az első seggesnél eszembe jutott, amit anya mondott, hogy legyünk most rendesek vele, figyeljünk, nehogy valami hülyeséget csináljon, mert az anyja gyalog indult Salgótarjánba a bátyja holttestéért, azt meg a rádióból kellett megtudnia, hogy a faragott éremtartóba sose kerül olimpiai arany, az apja Ausztráliában marad, vagy az Államokba emigrál, mert most végre jó magyarnak lenni.

